

شیوه‌های مواجهه با مخالفان
در سبک زندگی پیامبر و اهل بیت علیهم‌السلام

سید محمد امام

www.ketab.ir

سرشناسه: سیدمحمد امام، ۱۳۶۱.

عنوان و نام پدیدآور: شیوه مواجهه با مخالفان در سبک زندگی پیامبر و

اهل بیت (ع)/ سیدمحمد امام.

مشخصات نشر: تهران: مؤسسه فرهنگی هنری

دین و معنویت آل یاسین، ۱۳۹۷.

مشخصات ظاهری: ۱۷۴ ص: مصور، جدول، ۵/۱۴ x ۵/۲۱ س. ۶.

شابک: ۶-۹۱-۷۹۱۷-۰۰-۶۰۸۹۷۸

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

یادداشت: کتابنامه.

موضوع: محمد (ص)، پیامبر اسلام، ۵۳ قبل از هجرت - ۱۱ ق. -- مخالفان

موضوع: راه و رسم زندگی (اسلام)

موضوع: Islam -- Religious aspects -- Conduct of life

رده بندی کنگره:

۱۳۹۷ الف ۱۸۰/۹/۳ BP۲۴

رده بندی دیویی: ۷/۱۳

شماره کتابشناسی ملی: ۵۲۶۲۲۷

انتشارات: سه فری هنر، دین و معنویت آل یاسین

نام کتاب: شیوه های مواجهه با مخالفان در سبک زندگی پیامبر و اهل بیت (ع)

مؤلف: سید محمد امام

تهیه: پژوهشکده سبک زندگی اسلام

ویراستار: گروه ویراستاری سرو، زینب صادقی

سرو ویراستار: محمد مرادی حسین آباد

ناشر: مؤسسه فرهنگی هنری دین و معنویت آل یاسین

طراح جلد: احمد خان بابائی

صفحه آرا: فاطمه رحمن زاده قمی

نوبت چاپ: اول، پاییز ۱۳۹۷

چاپ و صحافی: زیتون

شمارگان: ۳۰۰ نسخه

قیمت: ۱۶۰۰۰ ریال

شابک: ۶-۹۱-۷۹۱۷-۰۰-۶۰۸۹۷۸

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است

دورنگار: ۰۲۵-۳۳۶۰۳۰۹۱

فهرست مطالب

فصل اول: مفاهیم و اصول

۲۱	درآمد.....
۲۱	(۱) مفاهیم.....
۲۲	یک) شیوه.....
۲۲	دو) الگو.....
۲۳	سه) مواجهه.....
۲۴	چهار) سبک زندگی.....
۲۵	پنج) اقسام کافران اهل کتاب.....
۲۶	الف) کفار ذمی.....
۲۶	ب) کفار معاهد.....
۲۶	ج) کفار مستأمن.....
۲۶	د) کفار حربی.....
۲۷	(۲) اصول.....
۲۷	یک) الگوها و محدوده‌های سبک زندگی.....
۲۷	دو) آسیب‌های سبک زندگی غیردینی.....
۲۸	سه) نقش اسلام در ارائه سبک زندگی مناسب.....
۲۹	چهار) گستره سبک زندگی.....

۳۱	پنج) شاخصه‌ها و مؤلفه‌های سبک زندگی
۳۱	شش) ارتباط باورها و ارزش‌های دینی با سبک زندگی
۳۲	هفت) ارتباط وضعیت اقلیمی و فضای اجتماعی با سبک زندگی
۳۳	هشت) اختیاری بودن سبک زندگی
۳۳	نه) سبک زندگی، پدیده‌ای تدریجی
۳۴	ده) عوامل سبک‌ساز
۳۴	الف) عوامل فردی
۳۴	ب) عوامل خانوادگی
۳۴	ج) نهادهای اجتماعی
۳۵	۳) الگوهای مواجهه با مخالفان در سبک زندگی اسلامی
۳۵	یک) بنیادین
۳۵	الف) الگوی اخلاقی قرآن درباره چگونگی مواجهه با مخالفان
۳۸	ب) الگوی اخلاقی مواجهه با مخالفان در سیره اهل بیت علیهم‌السلام
۳۸	دو) بعد سیاسی
۳۹	الف) حق مشارکت اهل ذهاب در انتخابات
۳۹	ب) حق انتخاب شدن اهل کتاب
۴۰	ج) حق نظارت سیاسی اهل کتاب
۴۰	سه) بعد قضایی
۴۰	الف) مخالفان مذهبی
۴۱	ب) اهل کتاب
۴۱	چهار) بعد اجتماعی
۴۲	الف) روابط اجتماعی مخالفان مذهبی
۴۲	ب) روابط اجتماعی اهل کتاب
۴۲	پنج) بعد اقتصادی
۴۳	نتیجه‌گیری

فصل دوم: شیوه‌های کلی مواجهه با مخالفان در سیره معصومان (علیهم‌السلام)

درآمد	۴۷
۱) اصالت داشتن صلح و همزیستی مسالمت‌آمیز در اسلام	۴۸
یک) تعریف لغوی و اصطلاحی صلح	۴۸
الف) تعریف لغوی صلح	۴۸
ب) تعریف اصطلاحی صلح	۴۸
ج) مفهوم صلح از منظر فقها	۵۲
دو) تعریف همزیستی مسالمت‌آمیز	۵۴
الف) همزیستی مسالمت‌آمیز در لغت	۵۵
ب) واژه‌های مرتبطی لغات مشابه	۵۶
سه) نقد لایل قارون به اصالت داشتن جنگ و نزاع در اسلام	۵۹
چهار) حد و مسدود شدن همزیستی مسالمت‌آمیز با غیرمسلمانان	۶۸
الف) پیروی نکردن از کفار	۶۸
ب) نپذیرفتن سلطه کفار	۶۹
ج) محرم راز قرار ندادن کار آنان	۷۱
۲) مواجهه با مخالفان در سیره پیامبر (صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم) در دوران حکومت اسلامی	۷۲
۳) مدارای امیر مؤمنان (علیه‌السلام) با قاعدین در دوران حکومت	۷۳
۴) شیوه‌های کلامی معصومان (علیهم‌السلام) در مواجهه با مخالفان	۷۶
یک) گفت‌وگوی حضوری با مخالفان	۷۶
دو) نامه‌نگاری	۸۱
سه) وعظ و خطابه	۸۴
الف) احتجاج با مخالفان	۸۵
ب) تهدید مخالفان	۸۵
ج) مذمت مخالفان	۸۶
د) روشنگری از طریق بیان ظلم، مکر و حیلۀ مخالفان	۸۷
چهار) مناظره با مخالفان عقیده	۸۸

۸۹	پنج) دعا کردن و یاری طلبیدن از خداوند متعال برای دفع شر مخالفان معاند
۹۱	۵) شیوه‌های غیر کلامی معصومان علیهم‌السلام در مواجهه با مخالفان
۹۱	یک) نبرد مسلحانه
۹۳	الف) اصحاب جمل (ناکثین)
۹۴	ب) قاسطین
۹۶	ج) خوارج (مارقین)
۹۸	دو) برخورد با بدعت‌ها
۹۸	الف) برخورد قاطع با قصاصون
۹۹	ب) روشنگری در برابر بدعت‌ها
۱۰۰	سه) مدار و رابت اصول اخلاقی در تعامل با مخالفان فکری
۱۰۳	چهار) سازش با بی‌عدالتی اقتصادی
۱۰۳	پنج) نهی از منکر، مبارزه با حکومت طاغوت
۱۰۵	شش) تشویق به سرعظه و طمان (در صورت امکان)
۱۰۷	هفت) محافظت از نیروهای - دی در برابر مخالفان سیاسی
۱۰۷	هشت) نفوذ در تشکیلات مخالفان سیاسی
۱۱۰	نتیجه‌گیری

فصل سوم: مبانی الشوی مواجهه با مخالفان مذهبی در سبک زندگی اسلامی

۱۱۵	درآمد
۱۱۵	۱) مبانی الگوی مواجهه با مخالفان مذهبی از منظر قرآن کریم
۱۱۶	یک) عقیده به توحید
۱۱۶	دو) اطاعت و پیروی از رسول خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم
۱۱۷	سه) تمسک به قرآن، سنت و اهل بیت علیهم‌السلام
۱۱۸	چهار) اخوت دینی
۱۱۸	پنج) رعایت ظواهر اسلام
۱۱۹	۲) مبانی الگوی مواجهه با مخالفان مذهبی در سنت پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم

۱۲۰	یک) اخوت و برادری ایمانی
۱۲۱	دو) باور به وحدت و یگانگی در آفرینش
۱۲۱	سه) دوستی با یکدیگر
۱۲۱	چهار) برخورد با چهره گشاده
۱۲۳	۳) مبانی الگوی مواجهه با مخالفان مذهبی در سیره اهل بیت (علیهم السلام)
۱۲۶	یک) رعایت اصول اخلاقی در مواجهه با مخالفان مذهبی
۱۲۷	دو) کتمان اسرار در موقعیت‌های نامناسب
۱۲۹	سه) حفظ هم‌بستگی با مخالفان در برابر غیرمسلمانان
۱۳۰	چهار) رعایت حقوق متقابل مسلمانان
۱۳۱	۴) حقوق سیاسی مخالفان مذهبی از منظر فقه و حقوق
۱۳۲	نتیجه‌گیری

فصل چهارم: مبانی الگوی مواجهه با کافران اهل کتاب

۱۳۷	درآمد
۱۳۸	۱) الگوی اخلاقی مواجهه با اهل کتاب
۱۳۸	یک) تکریم اهل کتاب
۱۳۹	دو) بخشش و نیکی به اهل کتاب
۱۳۹	الف) بخشش اهل کتاب در قرآن
۱۳۹	ب) بخشش و نیکی به اهل کتاب در سیره معصومان (علیهم السلام)
۱۴۰	سه) گفت‌وگوی مسالمت‌آمیز با اهل کتاب
۱۴۲	۲) الگوی فقهی مواجهه با کافران اهل کتاب
۱۴۲	یک) الگوی فقهی مواجهه با کافران اهل کتاب در حکومت اسلام
۱۴۳	الف) عبادت اهل کتاب در سرزمین اسلامی
۱۴۵	ب) حق اهل کتاب برای داشتن خانه‌های بلند
۱۴۵	ج) روابط علمی و فرهنگی با اهل کتاب
۱۴۶	د) سلطه‌نداشتن اهل کتاب در روابط اقتصادی

- ۱۴۶ روابط قضایی و حقوقی اهل کتاب
- ۱۴۷ روابط سیاسی اهل کتاب
- ۱۴۷ روابط اجتماعی اهل کتاب
- ۱۴۸ (دو) الگوی فقهی مواجهه اقلیت‌های مسلمان با کافران اهل کتاب در حکومت غیراسلامی
- ۱۴۸ الف) ارزش هجرت به سرزمین‌های غیراسلامی به قصد ترویج دین
- ۱۴۹ ب) احکام مربوط به اقلیت‌های مسلمان
- ۱۵۴ ۳) تفاوت مواجهه با کافران اهل کتاب و کافران حربی
- ۱۵۷ ف) جام سخن
- ۱۶۷ ک) پیامه

سخن‌ناظر

مفهوم سبک زندگی از جمله مفاهیم جدیدی است که در حوزه جامعه‌شناسی، روان‌شناسی، مطالعات فرهنگی به کار رفته است. اصطلاح سبک زندگی پیوند نزدیکی با مفاهیمی نظیر فرهنگ، شخصیت، سلیقه، سنت، مد، معماری، دکوراسیون و رسانه‌های ارتباط جمعی دارد. سبک زندگی ناظر به رفتار انسان است. امروزه دورویکرد کلی در ارتباط با سبک زندگی وجود دارد؛ رویکرد جامعه‌شناسانه که بیشتر تحت تأثیر ماکس وبر است و نیز رویکرد روان‌شناسانه که تأثر از آدلر می‌باشد. سبک زندگی یا نحوه زیستن به مجموعه‌ای از الگوهای رفتاری نسبتاً پایدار اطلاق می‌گردد که از بینش‌ها و ارزش‌های آدمیان متأثر است. رفتار به صورت عینی متجلی می‌شود. هرگاه انسان می‌خورد یا می‌آشپد، از گوی خاصی تبعیت می‌کند و هرگاه آدمی پوششی را برمی‌گزیند، الگوی خاص را انتخاب کرده است. این الگوهای رفتاری، سبک زندگی آدمی را شکل می‌دهند. دین به گونه‌های مختلف می‌تواند در سبک زندگی انسان‌ها تأثیرگذار باشد؛ دین حاوی آگاهی‌ها، بینش‌ها و نگرش‌های اصلی است که در سبک‌دهی به زندگی انسان‌ها نقش آفرین است. دین، شناخت‌ها و

نگرش‌های اصیلی را در ارتباط با خدا، جهان دیگر و انسان به آدمی می‌دهد تا از این طریق بتواند تصاویری روشن از جهان پیرامون و خویش داشته باشد. دین، مجموعه ارزش‌ها و هنجارها را در اختیار انسان قرار می‌دهد تا به وی کمک کند الگوی مناسب برای زندگی بیابد، رفتارهایش را تنظیم کند و مدلی برای کنش‌ها و شیوه‌های زیستن پیدا کند.

سالیانی است که رهبر حکیم و فرزانه انقلاب با دوراندیشی و نگاه راهبردی خویش، موضوع سبک زندگی را به گفتمانی در فضای عمومی جامعه و به ویژه محافل علمی و فرهنگی تبدیل نموده‌اند. مسئله سبک زندگی تا بدان حد اهمیت دارد که می‌تواند جنبه نرم افزاری تمدن اسلامی باشد؛ ضمن آنکه از مهر ریس ناب‌های جامعه می‌باشد.

چگونه می‌توان با پیروان دیگر ادیان و مخالفان مذهبی از جمله مسائلی است که در سبک زندگی اسلامی از موقعیت ویژه‌ای برخوردار است. اصالت صلح و همزیستی، سلامت امیز با مخالفان و نیز حد و مرز آن را با استناد به آیات و روایت و حکم عقل و آسانی می‌توان اثبات نمود. اثربیش‌رو در نظر دارد با رویکردی جامع مسئله ربور ابررسی کند و به ذکر آموزه‌های دینی بپردازد. تحقیق حاضر به همت فاضل رجمند جناب آقای سید محمد امام به رشته تحریر درآمده است. امید آن که این اثر در راستای تبیین الگوی جامع مواجهه با مخالفان نقش خود را ایفا نماید.

مؤسسه فرهنگی هنری دین و مدنیت آل یاسین